

Khomixinara Edward Kieswetter a thoriwa tanihi Xandla xa Mutshamaxitulu wa Foramu ya OECD eka Vufambisi bya Xibalo

Athens, 15 Hukuri 2024 – Khomixinara wa Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS), Ttn Edward Kieswetter u thoriwile tanihi Xandla xa Mutshamaxitulu wa Foramu ya OECD eka Vufambisi bya Xibalo. Xitiviso xi endliwile enkarhini wa Ntshamo wa hinkwavo wa FTA wa vu 17 lowu khomeriweke eAthens Greece ku sukela hi ti 13-15 Hukuri 2024. Khomixinara Kieswetter u joyina Ttn Bob Hamilton, Khomixinara wa Ejensi ya Xibalo ya Canada na Mutshamaxitulu wa FTA, na Mnn Nina Schanke Funnemark, Mulawuri Angarhelo wa Vufambisi bya Xibalo bya Norway na Xandla xa Mutshamaxitulukuloni xa FTA. Byuro [1] yo hambanahambana yi joyina Mutshamaxitulu na Swandla swa Mutshamaxitulu eku kunguhateni ka nkongomo wa ntirho wa FTA eka malembe mambirhi lama taka. Ntlakuso wa Khomixinara Kieswetter wu veka Afrika-Dzonga eka xiave xa qhinga endzeni ka Foramu ya OECD eka Vufambisi bya Xibalo (FTA) ku kucetela Byuro ku tirhela mitsakelo ya matiko lama ha hluvukaka.

Eka ntholo wa yena, Khomixinara Kieswetter u tiyisisile nkoka wa nghenelelo wa Afrika-Dzonga eka n'wangulano wa xibalo wa misava: *"SARS a yi tshembekile eka ku humelela eka xikongomelo xa yona xa qhinga ku hluvukisa no fambisa sisiteme ya khasitomo na xibalo leyi seketeriweke hi vulandzelelanawu hi ntsakelo naswona laha swi faneleke, yi sindzisa vutihlamueri no endla swiboho. Xikongomelo xa qhinga xa SARS xi seketeriwa hi kaye wa swikongomelotsongo swa qhinga. Xikongomelotsongo xa Kungu xa vu 8 i ku "Tirhisana na, na hi ku tirhisa vakhumbheki ku antswisa mbangu wa xibalo". Khomixinara Kieswetter u engeterile a hlamusela: "Nghenelelo wa hina eka tforamu ta misava wu seketela nkoka wa swinakulobye swa mbuyelo no tirha kahle, ku katsa na swo fana FTA. Mixungeto ya xibalo a yi pfaleriwangi eka mindzelekani ya rixaka. Nxungeto wa xibalo kun'wana na kun'wana emisaveni, i nxungeto wa xibalo hinkwako. Ku hava tiko leri nga roxe eka swa timali. SARS yi nga va na vuswikoti no tirha kahle loko yo hlayisa tinetiweke ta misava to tiya na swinakulobye leswi kotisaka ntirhisano wa xibalo wa ntlulandzelekano no antswisa vulandzelelanawu bya xibalo hi ntsakelo. Leswi swi hoxa xandla eka xivono xa hina xo aka vufambisi bya xibalo bya ximanguvalawa byo tlhariha lebyi nga tshembiwaka no naveriwa na nghenelelo wa hina eka FTA, foramu ya matimba swiene eka vufambisi bya xibalo, yi na nkoka eku endleni leswaku xivono xa hina xi humelela.*

FTA yi simekiwile hi 2002 naswona sweswi yi tisa kun'we vakhomixinara va xibalo na vatirhi va vufambisi bya xibali ku suka eka ku tlula 50 wa matiko. FTA yi hlawulekile hi leswaku hi yona ntsena Nhloko ya Foramu ya mpimo wa Vufambisi bya Xibalo leyi hletelaka vutivi na ntokoto swa nhlanganelo swa swirho swa yona ku avelana vutivi, ku endla ndzvisiso wa ntsakelo wo fana no tumbuluxa miehleketo yintshwa na maendlelo ku ndlandlamuxa vufambisi bya xibalo emisaveni hi ku tirhisa vurhangeri lebyi ehleketiweke kahle, avelano wa vutivi wa mikhuva yo antswa na nhluvukiso wa switirho swo vonaka swintshwa.

Ntshamo wa hinkwavo wa le Athens wu endliwile ehansi ka nhlokomhaka ya "'The transformation of tax administration". *"Cinco wa vufambisi bya xibalo wu va wa nkoka*

swinene eku hetiseni ka mfambiso wa switirhisiwa swa laha tikweni lowu ndlandlamuxiweke (DRM) no fikelela United Nations Sustainable Development (SDGs). Ngopfungopfu, DRM leyi tirhaka kahle hi ku tirhisa mbhariso yi na nkoka eka vuvekisi bya mfumo bya nseketelo wa swa timali eka switirhisiwa, dyondzo na nhlayisorihanyu, leswi nga swa nkoka eku fikeleleni ka tiSDG. Mbhariso wu tirha tanihi xihlovo xo vhumbeka no hlayiseka nkarhi wo leha wa timali ta mfumo, ngopfungopfu eka matiko lama ha hluvukaka", ku vurile Khomixinara Kieswetter eka mbiko wa yena wo pfula eka Ntshamo wa hinkwavo.

Varhumiwa eka Ntshamo wa hinkwavo wa le Athens va ngenelerile eka mikanelo ya matimba eka timhakakulu ta nkoka ta vufambisi bya xibalo, exikarhi ka swin'wana, cinco wa vufambisi bya xibalo, mitlhontlho ya vurhangeri na swivandla, cinco wa dijitali ku pfuna ku fikelela tiphurosese to rhelela swinene no va ekusuhi na mbhariso wa nkarhi wolowo, ntiyisiso wa xibalo, ntirhirhiso wo akiwa ka tshaku ra Xibalo xa Mpimohansi xa Misava na vufambisi bya xibalo. Ntshamo wa hinkwavo wu vonile nsimeko wa *FTA's Gender Balance Maturity Model*.

Eku anakanyeni ka mikanelo ya Foramu ya ntshamo wa hinkwavo ya masiku manharhu, Khomixinara Kieswetter u vurile "*Hi tshama eka misava leyi engelelekaka ku tika laha vufambisi bya xibalo byi faneleke byi phakela xileriso xa byona xa mfambiso wa switirhisiwa swa laha tikweni. Hi le ku mbhonyeleni ka engetelo wa xihatla wa xibalo na vugevenga bya swa timali lebyi nga tumbuluxeki mipfuto ya xibalo ya nkoka ntsena kambe wu khukhula nhlanganiso wa swa vanhu. Hi tshama hi tinyiketerile ku aka vufambisi bya khasitomo na xibalo bya ximanguvalawa byo tlhariha. Handle ka SARS leyi tirhaka kahle, xidemokirasi xa hina xi ta pfumala tshaku*"

Linki: FTA Plenary 2024 – Statement of Outcomes:

<https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-issues/tax-administration/outcome-statement-2024-fta-plenary-meeting.pdf>